

№ 6

Utgiven av Svenska Folkförbundet.
 Redaktör: **Andreas Stahl**, Riddaregatan 3, Reval.
 UTKOMMER ALLA ONSDAGAR

13 febr.

Aibolands folkbibliotek.

I så gott som alla Aibolandets byar finnas f. n. svenska boksamlingar på några hundra band. Sammanlagt torde dessa böcker, som förvaltas av S. O. V. och av bibliotekarier uppgå till ett antal av flera tusen exempl.

Det är att märka, att dessa böcker för Estlands svenskar har varit av synnerligen stor betydelse både nationellt och kulturellt. — Eller hur var det en bildad man för snart 30 år yttrade? „Efter 30 år talar i Estland ingen människa svenska mer.“ — Vi förstå, att utsikterna måste ha varit mörka för Aibolandets folk. Vi förstå, att det behövdes en stark gudsförtröstan, mycket mod och mycken kärlek till fäderna hos dem, som skulle ro emot strömmen. — Fråga Hans Pöhl och gamle Johan Nymann, hur det stod till, när de började. Över havet till, till Sverige, gick Hans Pöhl's bön: „Sänd oss böcker, kära stamfränder! Vi behöva svenska böcker för att kunna hålla modet, uppe och för att vi må få bildningens ljus till våra låga hyddor.“

Denna vädjan vann genklang i gamla Sverige. Till Nuckö kommo flera försändelser av böcker och en del av dessa sändes till Ormsö. Från denna tid daterar sig även föreningslivet. Aibolandets folk börjar räta på sig. Det börjar tro på sin framtid. Det känner att det vill och skall leva.

Härav se vi, att vi i folkbiblioteken äga en skatt, som vi böra älska och värdera högt. Detta göra vi bäst genom att läsa böckerna. Det var just detta som rekt. Adalberth betonade på lärardagen i somras.

Vi måste mera ivra för böcker

och läsning. Lärare! Samlen ungdomen, referera någon god bok, tala om svenska författare, såväl rikssvenska som finlandssvenska! Bjud ut böcker till lån, håll föredrag i sådana ämnen, som folket har den största nyttan av!

Ett bra sätt att skapa intresse och få fart i läsningen äro cirkulerande böcker. Man skriver upp namnen på några personer, om vilka man tror att de äro en smula intresserade och ha förutsättningar för läsning. Man bestämmer lästidens längd till t. ex. 2 veckor och antecknar framför varje namn datum för lästidens början, sedan låter man boken cirkulera. Efter 2 veckor utsändes följande bok. Rekt. Adalberth har vitsordat denna metod såsom mycket god.

Vi behöva även hängivna bibliotekarier och vi böra komma därhän att varje läsecirkel själv skulle skaffa sig årligen några nya böcker.

Mu ha vi även en bibliotekslag av år 1924. Där stadgas att även privata(förenings-) bibliotek under vissa omständigheter kunna bli offentliga. Sådant är egentligen lyckligt, ty då få biblioteken årligen statsbidrag.

De största och bäst ordnade biblioteken finnas för närvarande på Birkas, Ormsö och i Höbring.

Allmänt sett har läslusten under det gångna året varit rätt stor. Störst är utlåningssiffran på Birkas. Bokskåpen, som från Birkas utsändes till de angränsande byarna, ha kommit till sin fulla rätt.

Till vännerna i Sverige och Finland samt särskilt till Riksföreningen gå varma tacksamhetstankar. Våra boksamlingar ha varit härdar för andligt ljus. De ha lyst i Aiboland vida och varmt.

Alex. Samberg.

Varer svensket

Förr i tiden var det „Farbror svenske“, som besteg „Utkiken“, som han kallade det, och höll mer eller mindre, efter behov, ljungande strafftal, då något enligt hans mening icke var så, som det skulle vara här i Aiboland. Men det är länge sen dess, och det ser ut, som om han inte mer hade lust att bestiga densamma, varför jag försöker axla hans mantel och stå upp och slå svensk revelj på stora trumman, om jag så får kalla det.

Vad jag då först ville säga är, att det var en enligt min mening högst egendomlig och „dunkel“, artikel, som med anledning av de förestående riksdagsvalen var införd i Nr. 2 av denna tidning. Det lät alldeles, som om en svenskfientligt sinnad person tagit till orda, vars syftemål vore att komma svenskarna till livs. Man fick det intrycket, att han var ute för att fiska i grumligt vatten.

Det var därför med sympati och tillfredsställelse undertecknad tog del av hr Gahlnbäck's inlägg i Kustbon Nr. 3 med anledning av ovannämnda artikel. Det var äkta, kärnfulla ord och präglade av äkta svenskhetsanda.

Liksom hr Gahlnbäck anser jag, att svenskarna i Estland icke böra dagtinga med sin övertygelse, vare sig vid riksdagsman- naval eller i livets övriga omständigheter. De böra icke, om de också kunna skörda en smula vinst därav, gå som legodrängar i främmande tjänst och under främmande flagg. De böra icke för att få in en man i riksdagen ansluta sig till ett politiskt parti, vars program möjligen kunde gå

stick i stäv mot deras egna mål och strävanden. Camle konung G ö s t a s maningsord: „Varer svenske!“ böra vara rättesnöret för deras tänkesätt och handlingar.

Vad skulle man på rikssvenskt håll säga, där estlandssvenskarna ofta framhållits som den grupp av utlandssvenskar, som framför alla andra varit mest besjälade av svenskhetsandan, om de nu finge höra att dessa börja svika sina gamla ideal och lagt sig till med att tjäna främmande gudar?

Må därför svenskarna ständigt vara genomträngda av den svenskhetsanda som trots seklers förtryck och isoleringen från moderlandet alltid varit ett utmärkande drag hos svenskarna i Aiboland. Må de som hittills orubbligt hålla fast vid fädernesärvd kultur, svenskt språk, och svenska seder! Må de ständigt gå fram, ena och samla sig i svenskhetens tecken! Må de aldrig bli fanflyktiga!

Hur är det en svensk skald säger?

„Jag skyldrar för mannen, som hellre tar bålet än sviker den fana, han hänfört har höjt.“

Erik P—n.

Sporre till strävanden och framgång.

I ett annat nr. av „Kustbon“ har jag framhållit sannolikheten av, att våra förfäder i forna tider skickats hit ut för att skydda moderlandets sjöfarande mot sjöröverier österifrån och att leda sjöfarten genom underhåll av strandfyrar och tjänstgöring som lotsar.

Omständigheterna befriade med tiden vårt folk från dessa skyldigheter och med början av „svenska tiden“ gick den del av uppgifterna, som då än existerade, med jorden över på godsägarna. Som kulturell förpost av moderlandet ha estlandssvenskarna dock hela tiden förblivit osvikliga och det har genom alla tider gällt att uppvisa svensk duglighet.

En svensk, som begått vilket som helst brott, varit oärlig eller gjort sig illa beryktad inför grannfolken, måste känna sig brännmärkt, ty han har ådragit skam över Sverige och över hela svenska folkstammen. Glädjande nog är dock Estlandssvenskarnas är-

lighet, goda sämja och sedlighet ännu vida känd.

För att dessa dygder skola fortleva i vår folksjäl, böra vi alltid vara medvetna om vår ansvarsfulla uppgift som moderlandets kulturella förpost. Namnet svensk äger god klang överallt i världen. Ja, den som ej bryr sig om att göra skäl för svenska namnet, den vore det bättre att heta turk eller vad som helst annat.

Vår nationalitet sporrar oss till de yttersta ansträngningar kulturellt såväl som materiellt. Vår nationalitet förpliktat oss till strävan att icke bli efter andra. Samma sak tvingar oss även att uppodla våra outnyttjade skogs och mossmarker samt att förbättra våra åkrar och överhuvudtaget omorganisera vår lantbrukshållning och övriga företag, så att de bli ekonomiskt mera givande. Detta sätter sin prägel på byggnader, hemmets inredning, hemtrevnad, mat och hälsotillstånd, ty även av ytan bör man kunna taga svensken som förebild. Drycken-skap, brottslighet, grälsjuka och andra laster böra bannlysas i våra svenskbygder samt ärlighet, godmodighet, sämja och andra goda dygder kvarhållas och befrämjas. Lyckas vi i någon mån häri, såsom hitintills verkligen varit fallet, och med god vilja är det ingalunda omöjligt, se, då är det värt att vara och heta svensk.

R. T—n.

Tankar angående de stundande riksdagsvalen.

Vå svenskar ha ingenting att förlora under de stundande riksdagsvalen därför kunde vi utan tvivel ingå valförbund med vem som helst Dock just detta, att vi ej från första början anlidade oss själva, splittrade så pass våra röster, att vi sedan blev utan representant i andra riksdagen. Vem anade då, hur trasig den röstberättigade väven egentligen var och omständigheterna hade ej gjort något till för att sammanflicka den trasan. Det är visst ej mycket bättre nu heller, men vi ha nu minst två bittra men på samma gång goda erfarenheter i friskt minne. För det första veta vi att det är galet att gå självständigt till valen oorganiserade, och för det andra ha vi nu även klart för oss, att en bundsförvant som själv byggt på san-

den är föga värd som sådan. Vi fick ingen svensk in i tredje riksdagen, men ej nog därmed, svenskarnas röster offrades utan undantag tillsammans med både kyrka, kristenhet och tro på socialismens flata altare. Bundsförvanten fick ju i gengäld utrikesministerposten men även vi svenskar fick vår önskade plats, fast det ser ut att vara försynens gyckel, ty knappast blir det under dessa par månader något enda tillfälle att röra ens att finger i nationalitetsfrågan i synnerhet då riksdagen nu vid årsskiftet har händerna fulla med budget och andra brådskande lagar. Instämmer med „Kustbo“ i Kustbon nr. 2, att vi bland de nuvarande partierna har svårt att finna någon bundsförvant, som å ena sidan eller å den andra vill gagna oss.

Vill man ernå sammanhållning och undgå splittring bland svenskarna själva, bör bundsförvanten i det stora hela ändå vara någorlunda sympatisk. Orimligt vore att hos estlandsvensk allmoge vilja vinna sympati för Estlands tyskar heller rättare mot Baltiska adeln, därtill känner sig folksjälen ännu allt för djupt sårad. Även för ryssar och judar hyser man föga sympati. Letter vet man ej mycket av, men svenska naturen är misstänksam mot allt obekant och därför kunde det även här lätt bli misshugg. Nödvändighet av ett minoritetsblock inom riksdagen bestrider jag ej, ty enighet ger styrka och varför då ej enas, där förståelse råder. En annan sak är emellertid att förmå varje en skild röstberättigad svensk att rösta för tyska eller judiska folkpartiets namnlistor, här behövs minsann mer än kristendom. Utom nationalitetsfrågan, som ju visst är huvuduppgiften har även svenskarnas riksdagsman tillräckligt med allmänna förpliktelse, här återstår ännu drygt arbete i lagstiftning och lika drygt ansvar för statens och hela befolkningens ve och väl. Där behövas samvetsgranna arbetskrafter, ty sådana som sitta och sträcka upp handen finns det redan gott om i vårt lilla parlament. Först då, när man fyllt sina plikter i det stora hela tjänst kan man med desto större rättighet fodra sina särsträvandes fulla realisering. Det finns ännu en hel del utav lantbefolkningen som ej fullt erkänner något utav de nuvarande

partierna och röstar än hit än dit; det är den liberala heller frisinnade bonden och till det slaget hör även största delen av svenska lantbefolkningen.

Svenska folkpartiet bör här taga initiativet och samla dessa under ett banér: "Svenska folkpartiet och frisinnade jordbrukare." Om saken ordnas rätt, kunde det gå an att få in 2 man på tre landskap Vik, Harrien och Ösel, mera hinner vi ej med. Om detta också kommer att kosta möda, så har vi ändå gjort någonting självständigt, och bundsförvanten (vilken? Red. anm.) vi funnit på det viset är oss sympatisk. Så länge man ej hunnit till klarhet med andra minoriteter eller funnit annan utväg till att göra sig gällande, torde mitt förslag övervägas och vad som kan göras, göras fort.

Öbo.

Den 27 sistlidna månad avled Danmarks generalkonsul i Estland J. C. Johansen härstädes. Generalkonsul Johansen har under sin 40-åriga vistelse i Balticum beklätt olika poster bl. a. varit kulturinspektör.

År 1918 utnämndes Johansen till dansk generalkonsul härstädes, på vilken post han varit sitt fädernesland till heder. Generalkonsul Johansen var medlem av sv. St. Mikael församlingens i Reval, och blev begravnen på Fredsberg. Han var vid sitt fränfälle något över 60 år gammal.

Riksdagen.

Under två veckor har kammaren varit sysselsatt med budgeten i första läsningen. Partierna hava talat många ord, både för och emot. I synnerhet hava agrarerna utövat en mångordig kritik mot den socialistiska finansministern. Den 5 dennes kom det till ett mycket egengomligt mellanfall mellan riksdagsmannen Tupits, huvudredaktören för agrarpartiets tidning „Kaja“, och den socialistiske bildningsministern Johanson, som, efter vassa utfall i riksdagen, slutade med slagsmål i vestibulen, i det minister Johanson fick av hr. Tupits en lindrig örfil, som dock var stark nog att splittra glasögonen. Anledningen var följande: Under debatterna påvisades att bildningministern, som samtidigt även är socialminister, ämnar taga reseanslag, 1200 kr., från två

håll, d. v. s. både från bildnings- och socialministerium. Minister Johanson protesterade mot ett sådant påstående samt mot oppositionens påhitt och förklarade att han ej tänkte uttaga några dubbla summor, men att de i alla fall måste finnas i budgeten, ty det kan hända att det åter blir två skilda ministerier, och då är summan behövlig. Efter debatternas slut, klockan 9-tiden på kvällen, träffades herrarna i vestibulen, och då hade minister Johanson sagt åt hr. Tupits: „Det var i alla fall inte ärligt av Eder, det var „kaabaklus“ (ordet kan översättas med busaktighet). Till svar på detta följde den omtalade örfilen. Talmannen Einbund och några andra närvarande trädde lugnande emellan. Vid det följande sammanträdet, den 6 d: s, gav händelsen anledning till en sådan skandal, som förr ej förekommit i det estländska parlamentet. Socialisterna förklarade, att de uppge allt samarbete med agrarerna, då de förmoda att partiet är solidariskt med Tupits. Man skrek, visslade, stampade med fötterna, då T. ville avgiva förklaring. På det följande sammanträdet hänvisades frågan, då sinnen något lugnat sig, till riksdagens mandatutskott, för att där på något sätt förklaras och att söka väg till försoning. Händelsen har väckt harm i vida kretsar, och ingen kan godkänna detta att riksdagsmännen gå till handgemäng. Man vill inte gärna förlåta Tupits, som själv är jurist, ett sådant uppträdande och minister Johanson hans framsagda smådeord.

Ormsö.

Även hit har den elakartade influensan hittat vägen. I ett flertal byar hava flera familjer insjuknat. Ortens läkare har även förbjudit sammankomster av alla slag, t. o. m. gudstjänsterna. En stor del av folkskoleleverna hava insjuknat och torde några folkskolor komma att stängas för någon tid. Även påssjukan graserar i några byar,

Köldvägen har även gått fram här och har temperaturen varit nere till — 20°, C, så att längre väga skolbarn måste stanna hemma.

Joel N—n.

Nuckö lokalavdelning av S. O. V. har allmänt möte (årsmöte)

på Birkas folkhögskola den 17 februari 1929 kl. 2 e. m. Alla medlemmar välkomna. Utom förhandlingarna förekommer sång, föredrag och samkväm.

Nuckö Nykterhetsförening har årsmöte samma dag, den 17 februari kl. 12 på Birkas. Val av styrelse förekommer.

Enligt uppdrag:
E. Adalberth.

Reval.

Den 30 januari hade Svenska Folkförbundet härstädes ett allmänt möte med diskussion om det politiska läget.

Tisdagen den 5 d: s firade S. O. V: s i Reval ungdomsförening „Enighet“ Runebergs dagen, med omväxlande program. Tal hölls av folksekreteraren N. Blees om Runeberg, ungdomarna sjöngo, spelade och lekte. Lokalen var fullsatt och stämningen hög. Tëservingen bidrog även till den goda samvaron.

Våra ö- och kustbors näringsfrågor i Riksdagen.

Fredagen den 8 dennes höll H. Pöhl vid budgetdebatten i riksdagen ett längre anförande angående landets fiskerinäring, sjöfart, sjömansvård, m. m. Talaren uppehöll sig utförligare vid Nargöfrågan och våra svenska ö- och kustbors näringsfrågor.

Telefonförbindelse Stockholm-Buenos-Aires.

Nyligen öppnades telefonförbindelse mellan Stockholm och Buenos Aires via Berlin. Oaktat det kolossala avståndet — 12800 km — höras samtalen utmärkt. Ett tre minuters samtal kostar 119 kr

Som en blix.

Som en blix slog det ner bland Birkaseleverna, då rekt. E Adalberth meddelade, att han i slutet av innevarande månad skulle lämna Birkas, så skriver en Birkaselev.

Eleverna komma att känna den djupaste saknad och inte blott de utan alla svenskar här. Ty vad rekt. Adalberth gjort för oss till nytta och välfärd, söker sitt motstycke. Vi vilja här på detta sätt nedlägga en gemensam gärd av tacksamhet, och den kultursädd, som han med mycken möda utfört här, skall växa fram i rika och vackra skördar.

Bygdeman.

Vatikanen — världens minsta stat.

Överenskommelsen mellan påven och Italien, varigenom påvestolens världsliga makt återupprättas, undertecknades i dessa dagar. Påvestatens område beräknas till c:a 2½ kvadrat kilometer och dess invånarantal till 700 pers.

FISKARE!

ANVÄNDER NI I EDRA MOTOR-
BÅTAR ESTNISKT MOTORBRÄNSLE?

Om ej, så försök estnisk

TRAKTORBENSIN

(för petroleummotorer)

DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,

ty den är billig, kraftigare och

mera ekonomisk än petroleum

Estländska Oljeskifferkonsortiet

Tönismägi I. TALLINN Telefon 19

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejlikeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD
Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKOR

alla variationer erhållas hos varje blomster-
handlare i riket

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ut-
sult av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
ställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:

S. Karja tån. 15.

BILJETTER med tåg och båtar i hela världen
SOVPLÅTSBILJETTER

Hjälp och råd vid PASSVISERINGAR RESGODS-
FÖRSÄKRINGAR MYNTVÄXLING

A.-B. Nordisk Resebureau

Göteborg — Stockholm — Malmö

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget

EESTI LLOID

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

LIVFÖRSÄKRING

BRANDFÖRSÄKRING

TRANSPORTFÖRSÄKRING

OLYCKSFALLFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa
sig till över

över hundra millioner cent.

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

Försäkra Edert liv och Eder

egendom medan tid är!

**Svensk-Finska St. Mikaelss-
församlingens i Reval**

allmänna ordinarie stämma av-
hålls söndagen den 3 mars
kl. 12 f. m. på Svenska skolan
Riddaregatan 3.

Kyrkorådet.

*Prenumera
på Kustbon!*

Betald annonsplats

SHELL
**BENSIN OCH
SMÖRJOLJOR**

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B

SVEABLÄNDNING

främsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.

Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel,
rum fr. 10.— kr. Lunch fr 2:50 kr. Middag ar
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

**Aktiebolaget
GESTRIKLANDS YLLEFABRIK JÄRBO**
Sporttyger, melerade Filtar,
Vadmal och Korderoj.
Goda kvalitéer och billiga priser.

Jönköpings stads och läns sparbank.
Stiftad 1831.
Huvuakontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvrana, Norrahammar, Små-
lands Taberg,

Den Gyllene Freden
Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

NORRKÖPINGS APOTEKARES MINERALVATTEN-AKTIEBOLAG
Grundat 1874
Sveriges äldsta Mineralvattenfabrik
Kontor o. Fabrik: Repslagareg. 31,
NORRKÖPING

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
Kakelugnar, Öppna spisar Väggbeklädnads-
plattor Keramik, Mur- & Taktegel Glasera,
Fasadtegel Dräneringsrör.